

Megjelenik minden vasárnap és csütörtökön.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Szabó Albert könyvnyomdáiban Kézdi-Vásárhelyt, hova úgy a lap boltartalmi részét illető közlemények, mint az előfizetések, hirdetések, nyitlteri cikkek stb. intézendők.

Nyitlteri cikkek soronként 10 kr-ért közöltnék.

SZEKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Előfizetési árak:

Egy évre . . . 6 frt — kr
Fél évre . . . 3 frt — kr
Negyed évre . . 1 frt 50 kr
Külföldre 1 évre 8 frt — kr
Egyes szám ára 6 kr.

Hirdetések díja:

minden egyhasábos garmond-sorért vagy annak térfogatáért 4 krajczár. Hivatalos hirdetések külön árszabály szerint számítanak. Ezenkívül minden beiktatásnál 30 krajczár bélyegdíj fizetendő.

Szent István napján.

Magyarország nagy nemzeti ünnepén elnémul a politikai torzalkodások hétköznapi zaja. Tekintetünk visszazúll a múltba, a múltból a jelenre, a jelenből a jövőnek kifürkészhetlen homályába. Es míg szemeink előtt elvonulnak a hol dicső, hol gyászos múlt lélekemelő és lesújtó eseményei s a szív megtelik hálával a gondviselés iránt, hogy annyi vész és vihar dacára «él magyar, áll Buda még»: aggodalmasan mérlegeljük mindazon körülmények hatalmát, melyek többé-kevésbé jelentékeny akadályok gyanánt tornyosulnak fel nemzeti megszilárdulásunk útján.

Itt van mindenekelőtt az európai nagy népcsaládok között elszigetelten álló fajunk esekély száma, melyet annyiszor aknáznak ki rovásunkra ellenségeink.

Ezer év alatt az európai államalkotó fajok közül valósággal egy se szaporodott csak megközeleltileg oly keveset is, mint a magyar. Irtózatossá, katasztrófák nehezedei ugyan ezen országra. Véres belvillongások, a királyi hatalom s az olygarchia közötti harc, a nagy tatárjárás, a török hatalom elleni százados küzdelmek, pórlázadások és polgárháború, dög- és éhhalál vérrel áztatták Magyarország minden talpalatnyi földét és olykor sivár pusztasággá tették a fél országot.

Ez szerfölött sokat megmagyaráz ugyan, de még sem mindent. Szerte Európában nem sokkal kedvezőbbek voltak az állapotok azon idő óta, mikor István királyunk felvette a keresztiséget. Öldöklő háborúk folytak minden államban, melyeknek milliók és milliók estek áldozatul. Spanyolország félig pusztaság és rom volt a mörök legyőzetése és kioldozása után. Olaszországban századokig nem szüneteltek a guelfek és ghibellinek, az apró fejedelmek s a köztársaságok háborúi. Német-

ország — hogy csak ezen egyetlen tényt említsük — egykoru írók állítása szerint a harmincz éves háború után félig sivatag volt, melyben a farkasok farkaszámra uralták a néptelen országutakat.

S tudjuk, hogy a ma öt világrészben uralgó Angliának, mely szapora fájával óriási területet árasztott el, a tizenhatodik században alig volt több néhány millió lakosánál.

Mindezen nemzetek, hozzávéve a francziát is, mely 1791-től 1815-ig vagy hat millió férfit veszített el csupán a forradalom vérengzése s az első császárság háborúi következtében, hasonlíthatatlanul kedvezőbb arányban szaporodtak azonban, mint a magyar, melynek számszerű gyarapodását e mellett főleg a német bevándorlók teljes elmagyarosodása mozdította elő.

Nem részletezzük ezuttal a gyér faji gyarapodás sokszor kiemelt okait. Csak utalunk magára a rideg tényre, szemben a germán és szláv fajok óriási arányu szaporodására; szemben az 50 millió lakossággal bíró német birodalomra és a közel 85 millió lelket számláló orosz birodalomra, melyeknek lakossága a népességi gyarapodás eddigi aránya mellett egy félszázad leforgása alatt meg fog kétszereződni.

E tényeket érintve, egyúttal ráutaltunk a kormány s a magyar társadalom egyik elsőrendű feladatára. Ha emennek még hódítóbbnak kell lennie a kultúra terén, hogy diadalmasan terjeszse a magyarosodást, amannak csejtudatos közgazdasági politikájának fejlesztése által oda kell hatnia, hogy az elszegényedés és kivándorlás okai megszűnjenek. Egető feladatai vannak a még mindig szerfölött elhanyagolt közegészségügy terén. A nagy gyermekhalandóság, fertőző betegségek, a pálinkaivás terjedése sat. mind megannyi elsőrendű okai fajunk gyér szaporodásának.

A nemzetiségi mozgalom egy másik komor felhő nemzeti jövőnk láthatárán.

Sokszor fejtettük ki már e helyen és nincs miért megváltoztatnunk véleményünket, hogy a magyar állam egységére és biztonságára nézve adott viszonyok között egyedül a román nemzetiség válhatik veszélyessé.

A magyarországi szerbek, kevés kivétellel, hű polgárai e hazának, melyben nemzeti individualitásukat és nyelvüket szabadon megővhatják és ápolhatják; melyben az általános kulturális haladás s a közgazdasági fejlődés minden előnyeit élvezhetik; melyben érdemes fiaikat a magyar társadalom részéről a legnagyobb tisztelet és elismerés környezi.

Ugyanaz áll a felvidéki tótokról, hol magyarellenes izgatást csupán egy csomó elégtelen és szerepelni vágyó pap és ügyvéd szit. Ezen agitációnak végleg nyakát szeghetik a közigazgatás reformja s a közgazdasági viszonyok javítása. A tót nép, mely velünk jó és balsorsot híven megosztott, megérdemli, hogy anyagi helyzete érdekében a kormány mindazt tegye, a mi a Felvidéken lehetséges. A tótok nem akarnak gravitálni és nem gravitálhatnak sehová Magyarországon kívül.

Más háttérrel mutat a román nemzetiségi mozgalom Románia tagadhatlanul erősen fejlődő, egységes nemzeti állam, mely hatalmas vonzerőt fog gyakorolni idővel a más uralom alatt élő fajrokonokra. Ezért s az okból is, mivel a román nemzetiség számra nézve a legelterjedtebb Magyarországon, a román aspirációk a legkomolyabb figyelmet érdemlik a magyar kormány és nemzet részéről.

A veszély, mely ezen oldalról fenyeget, nagy, de nem elháríthatatlan. Elhárítható, ha Romániában az a meggyőződés fog uralomra vergődni, hogy a magyarságnak s a román elemnek — mint két izolált keleti fajnak —

A „Szekelyföld” tárczája.

Királyunk csodálatos megszabadulása.

Ferencz József király csodálatos megszabadulásáról a következő érdekes történetet mondja el a B. H. a király születésnapja alkalmából:

A velenceiek lojális udvariassággal, de nem mondhatni, hogy nagy lelkesedéssel fogadták az uralkodót 1854-ben Chioggiában. Az egységes Olaszország eszméje hangosan nyilatkozott már a szép Veneciában, a mely sohasem szeretett osztrák lenni. De a nép tiszteletben tartá az uralkodó személyét. Két hadihajóból állott a császár kísérete, midőn Chioggiát meglátogató. Az egyik a Marianna, mely egyúttal az admirális-hajó volt, a másik a később szerepet játszott Dandolo. Reggel volt, midőn a hajók fölszedték horgonyaikat, hogy visszatérjenek az osztrák partra. Az öbölben tükörsima volt a víz. Tisztán, mint a csiszolt üvegben, tükröződött a két hajó rajza benne. A nap gyöngén elfátyolozva emelkedett a dalmát partok irányában; vakító sugarai bearayozták az ég eleveken kék színét a keskeny fekete felhőske mögött. Az uralkodó s kísérete beléptek a

sajkába. A halásznép már talpon volt; ezrével tolongott a felzászlózott parton. Abban a percben, a hogy az evezők a magasba emelkedtek a víz színe fölött, Beppo nevű halászmester rohant a beszállóhoz.

— Felség, felség! — kiáltá harsány hangon s az égre emelte, majd meglóbázta barna karjait.

A csendörök lefogták, de ő toporzékolva, orditozva kiáltá:

— Felség! hallgasson meg!

Az uralkodó intett, hogy boosássák oda.

— Mit akarsz, fiam? — kérdé az öreg embertől.

— Felség, az élete forog veszedelemben, ha elindul.

Megrémült a kíséret; egyedül az uralkodó nem dőbönt meg.

— Miért ne menjek? — kérdé az öreg halászt.

— Vihar lesz. Olyan vihar, a minőt magam is alig éltem át az Adrián, pedig vén létemre eleget jártam rajta, Ismerem a viznek, a levegőnek, a felhőnek titkát. Nem telik bele pár óra, a vihar megrázza az Adriát. Kevés embernek lesz szabaddulása ezen a napon. Ne menjen, felség!

Ferencz József hideg bátorsággal felelé:

— A katonának ki van tűzve az órája. Itt az

indulás ideje; nem rettenek vissza a vihartól. Meggyünk.

Ha végig tekint kíséretén, láthatja vala, hogy sok aranypaszományos urnak arca lett hasonló a sápadt színű gallérhoz.

— Akkor teljesítse Felséged egy öreg szolgájának kérését — könyörgött Beppo.

— Mit, fiam?

— Ne menjen a Mariannán! Az nem fogja kiállni ezt a vihart. Szálljon a Dandolóra, az tán daczolhat vele. Talán Isten ujmutatása — gondolható az uralkodó s rendelkezett, hogy vigyék a Dandolóra.

A Dandolo főárboczára fölrepült a császári zászló s a hajók zeneszó mellett kivitorláztak a sik tengerre. Egy óra mulva porfelhőbe burkolá a sivitó szélvész Chioggia homokpartjait. A két hajó képe eltűnt a porfelhőben, a gyöngygyé szagotott hullámok fátyla mögött. A siklon megragadta a két hajót és dobálta az örvénylő hullámok fölött, mint a narancsot. A Marianna eltűnt a Dandolo szemközéből. A hullámok keresztlécaptak a földézetten, a honnan leparancsoltak mindenkit, a kiknek nem kellett harcolniuk a felbőszült tengerrel. Fekete volt az ég, fekete az Adria a rémes felhők sötétségétől. Hosszan, mint egy másvilágról jövő és az összes csillagokon

közösek a létérdekei. Ha meggyökeresedik az a meggyőződés, hogy a szláv világ fenyegető áradatával szemben ez a két faj egymás barátságára és támogatására van utalva. Ha külpolitikánk sikerül Romániát a legszilárdabban oda csatolni a közép-európai békeszövetséghez. Ha végül nálunk minden tényező, törvényhozás, kormány, sajtó s a magyar társadalom a románok jogos panaszait figyelembe veendik. Ha végül mindezek folytán az erdélyi románok be fogják látni, hogy több szabadságot, több jogbiztonságot, több jólétet a román nemzeti állam sem nyújthatna nekik, mint Magyarország.

Mindez most, elismerjük, utopiának tűnik föl. De nagy államférfiak, a kik nem követik a chablonszerű politika útjait, nagyobb fordulatokat hoztak már létre a világtörténelemben, mint a minő a román-magyar barátság megkötése volna.

Minden változik a világon, a nemzetek rokon- és ellenszenvének tárgya is.

Ki hitte volna 1812-ben, midőn I. Napoleonnak mindenkor győzelmes hadseregét megsemmisítette az oroszországi tél; — ki hitte volna 1830-ban, midőn a francia nemzet lángoló lelkesedésre lobbant az elnyomott lengyelek szabadságharcza iránt; — ki hitte volna 1855-ben, midőn Pelisser tábornok diadalmasan tüzte föl a francia lobogót Sebastopol bástyáira, hogy fog jönni idő, midőn a francia nemzet hizelegve keresendi a csár és Oroszország kegyét?

Bizzunk és reméljünk hát. A magyar nemzet, ha megérti földadatait, még fényesebben valósíthatja meg Széchenyi Istvánnak már félig beteljesedett látnoki szavait: Magyarország nem volt, hanem lesz!

T a n ü g y.

Jelentése M. Székely János közs. isk. igazgatónak az 1890 — 91-ik évről.

(Felolvasatott az iskolaszék f. évi aug. 14-én tartott ülésében.)

(Vége.)

3. Feleslegesnek tartom fejtegetni, hogy mind a fiu, mind a leányiskola épülete mennyi kívánni valót hagy fenn; ismeretes ez már a Tek. Iskolaszék előtt. Azonban azt hangsúlyozni, hogy mennyire égető kérdéssé vált az iskolaépítés ügye, kötelességem. Mindez ideig csak a leányiskola építése volt napirenden. A helybeli felső-népiskolának már talán szeptemberben polgári iskolává változtatása azonban szükségessé teszi, hogy a Tek. Iskolaszék ez iránybeli működése céljául a fiúiskola építésének ügyét is napirendre tűzze és e tekintetben az ügy fontossága és komolyságához mértén egész erélylyel hozzá látva, mielőbb

szaladó tűzkigyó, czikázott át a villám. Kékes fényében kísértetiesen bukkant föl a Marianna megnövelt alakja. Mint egy borzasztó fantom, ugró bukdácsolt a hullámhegyek között... Egy-szerre felszólt a mélységből. Még rajta voltak az árbocok, a kötelek s a másik pillanatban már semmi. A vihart, az égdörgést tulharsógó robbanással kettészakadt s elmerült mindenestül. Bepponak beteljesedett a szava.

A megrongált, de el nem süllyedt Dandoló legénységének csak egy szálszál ember sem hozhatott hírt arról, hogy miképen tört össze a Marianna. A romokkal együtt odaveszett valamennyi tisztje és legénye.

A regényes és csodálatos megszabadulás emlékére az ifju császár arany érdemkeresztet küldött az öreg Bepponak és élethossziglan kegydíjat biztosított neki. Megkapta még akkor is, a mikor Velence már az olaszok kezére jutott. Vannak, a kik talán emlékezhetnek az öregre, a ki Chioggia piaczn szokta vasárnaponként elmesélni olasz bőbeszédűségével ezt a csodálatos kalandot.

megoldásra juttassa, mivel tudomásom szerint két év mulva a fiúiskola jelenlegi épülete is átmegy a polgári iskola tulajdonába. S ha e kevés idő alatt minden követ meg nem mozgat, hogy iskolai épület legyen: akkor a több százra menő gyermek sorsa szánalomra méltó helyzetbe fog jutni. Itt késedelmezni való idő meggyőződésem szerint egy perc sincs. Addig is azonban bátor vagyok indítványozni, hogy az ez évi február 24-ki és a kályhák kicserélésére vonatkozólag tett iskolaszéki előterjesztés foganatosítását a t. képviselő-testületnél megsürgetni méltóztassék.

4. A tanító könyvtár ez évben vétel után 6 szakkal (Néptanoda, Népnevelők Lapja, Csallád és Iskola, Paedagogiai Szemle, Magyar Nyelvőr, Nemzeti Nénevelés), a Kalotaszegi Varroztas-Album 3 füzetével s az „Osztárak-Magyar Monarchia írásban és képen“ 24 füzetével szaporodott. Ajándékozás után 1 szakkal (Néptanítók Lapja), 1 nyelvtannal, 17 olvasókönyvvel, 5 földrajzzal, 5 természetrajzzal, 2 természettannal, 10 számtannal, 2 egészségaggal s az ifjúsági könyvtár vétel után egy képes hetilappal (Hasznos Mulattató) szaporodott. Tanszertárunk némely hiányai kiegészítésre várnak; erre vonatkozó külön előterjesztésemet leszek bátor a következő iskolai év elején benyújtani s azért itt mellőzöm azok felsorolását.

5. Intézetünk alapítványairól, a jutalomkönyvekre történt adakozásokról, a vásárolt s az évzáró ünnepély alkalmával kiosztott jutalmakról 7. alatt mellékeltem külön kimutatást van szerencsém betérjeszteni s azért zárójelentésemben csak arra terjeszkedem ki, hogy a br. Apor Mihályné-féle alapítvány kamatát: 13—13 frtot, III. o. Pap Anna és V. o. Kupán Ida nyerték el.

II.

1. Jelentésem második része intézetünk működésére, beléletére vonatkozik.

A lefolyt iskolai év alatt a tanítótestület 9 ülést tartott s az ezekről szerkesztett jegyzőkönyvek mindenikét a tek. tanfelügyelő urhoz pontosan betérjesztettem. E havi üléseken megbeszélés tárgyát képezte az azon hónapra előirt tanításanyag el- vagy el nem végzése az ok feltüntetésével, a mely az anyag el nem végzését esetleg gátolta. Örömmel jelenthetem, hogy a népoktatási törvényben megszabott mindenik tárgy az érvényben levő miniszteri tanterv értelmében feldolgoztatott.

Nem tartozik jelentésem keretébe a f. év jun. 13-tól 20-ig tartott évvizsgálatok eredményét bírálgni, de az anyakönyvbe bejegyzett osztályzatok átlaga a következő sikert konstatálja:

a) Beszéd- és értelemgyakorlatokban: jeles.	
b) Olvasás-írásban	jeles.
c) Nyelvtan	jeles.
d) Szám- és mértan	jeles.
e) Földrajz	jó.
f) Történelem	jeles.
g) Alkotmánytan	jeles.
h) Természetrajz és természettan	jeles.
j) Ének	jeles.
k) Rajzolás	jó.
l) Női munka	jeles.

2. Havi üléseink nemcsak az oktatás, hanem a nevelés körébe tartozó ügyekkel is foglalkoztak. Olyan komoly eset, a melynél az iskolaszék beavatkozását is igénybe kellett venni, csak egy volt. Habár gyermeki pajkosság s gondatlanságból származó botlások fordultak is elő, mégis általában az erkölcsi magaviselet kielégítő volt. A nevelés érdekében történt eljárásnak tekintetét az is, hogy a kiosztandó jutalomkönyveket saját tagjainak a testület kiadta s csak az arra alkalmas könyveket használta fel jutalmazásul.

3. A vallásos érzés fejlesztésére tanítótestületünk saját körében nagy gondot fordított. Nem is említve, hogy a tanítás mindig imával kezdődött s imával végződött, alkalmas időben a testület vezetése alatt a tanulócsereg mindig templomba vonult. De a hitoktatók pontossága is oly mértékű volt, melyért elismerést nyilvánítni, kedves kötelességemnek ismerem.

4. A hazafias érzés fejlesztése érdekében a záró-ünnepélyvel összekapcsolt iskolai millenium,

mely jun. 21-én az ev. ref. templomban tartott, igen hatásosnak bizonyult. Azok a hazafias szavalatok, melyek az ünnepélynek egy-egy fénylő csillagai voltak; az ezredéves nemzeti ünnepélyre való megemlékezés, nem maradtak hatástalanul. Igen jól estek a roppant nagy közönség intelligens elemeinek ama nyilatkozata: „Igen szép volt“, „Öröm volt jelen lenni“ stb., melyek bizonyosságai a hazafias ünnepély lélekemelő hatásának.

III.

A lefolyt iskolai évben a tanulók egészségi állapota teljesen kielégítő volt. S bár dr. Sinkovics Ignác városi főorvos minden hóban meglátogatta intézetünket, semmi ragályos bajnak nyomára nem jött, sőt a megelőző években mutatkozott trachoma is teljesen megszűnt. Halálestet kettő fordult elő, de egyiknek sem volt oka ragályos baj.

A 12 éves mindkét nembeli tanuló f. évi május 26-án újra oltattak s a még oltatlanul levő 6 növendék is beoltott.

Az 1890—91. évre vonatkozó jelentésemet van szerencsém megtenni, s kérem, méltóztassék azt tudomásul venni.

Különfelek.

— Kinevezések. Bodolla Ferenc és Simon Gábor a kézdívárshelyi m. kir. adóhivatalhoz díjtalan adóhivatali gyakornok-jelöltekévé nevezettek ki.

— Vámszerződés és vasutkiepítés bankett-hangulatban. Slanikban a román király által adott ebéd szöbe jött az ausztria-magyarországi kereskedelmi szerződés is. Catargiu miniszter így nyilatkozott: „Mi felismerjük a szomszéd országgal való érdekközösséget, szívesen nyújtunk módot arra, hogy a vámkonvenczió létre jöjjön s hatólem függ, két hónap mulva a kereskedelmi szerződés meg lesz kötve“. A magyar országgyűlésen szőnyegen levő vasuti csatlakozásokra áttérve, Lahovary miniszter helyes érzékkel felismerte az ojtözvölgyi vasuti összeköttetés fontosságát. Előadta, hogy a legutóbbi vasuti csatlakozások megállapításánál szöbe jött a sósmezői csatlakozás is s habár a gyimesi csatlakozásra megállapodás létre is jött, ez nem zárja ki a sósmezői, illetőleg ojtözi vasut létesítését, sőt annak érdekében a román kormány mielőbb akcióba lép.

— E. M. K. E. utikalauz. Kedves és értékes megjelentetésben részesítette az Emke az erdélyrészi közönséget. Az erdélyi részeket tárgyaló tartalom és díszesen kiállított kalauz bocsátott közre. Régi hiányon óhajtott az Emke e könyvvel segíteni. Megalkotván pár hó előtt védnöksége alatt, mit annyiszor sikertelenül kísérlettek meg eddig, az Erdélyrészi Kárpát-Egyesület: ezzel egy részletesebb Uti-kalauz is immár nélkülözhetlenné vált. Évről-évre, mint ez tényleg történt, egy ily könyv valahonnan megjelenésére tovább is eredménytelenül várakozni nem lehetett. Az Emke a munka kiviteléhez fogva, fölszólítja az erdélyrészi 16 vármegye főkövármányait megyéjüknek velők előre közölt rendszerezésv. értelmében leírására megyebelí egy vagy több oly tag által, a ki a viszonyokat legjobban ismeri. A felhívásra a szülőföld szeretete és a lakóhely alapos ismerete következtében a leírások a legrovidebb idő alatt valóban be is érkezének. E mű tartalom-mutatójában czikkeik után találja a közönség egyenként azon férfiak neveit, kik a kérdésére eként hazafias ügy buzgalommal megfelleltek. A szükséges további adatok a földmívelésügyi, kereskedelmi, és pénzügyminiszter urak szíves-ségéből a m. kir. erdő-, bányá-, vasuti és építészeti hivataloktól, továbbá a közigazgatási hatóságoktól, nemkülönben az egyes érdekelt intézményektől s számos magánostól szereztettek be. Természetesen felhasználhatók az ide vonatkozó előző összes irodalom is. Mindez anyagot az irodalmi szakosztály, illetve igazgató választmány általános direktívái értelmében, az erdélyi részbe jövő államvasúti két fővonali irányának megfelelőleg. Téglás Gábor dévai főreáliskolai igazgató, m. tud. akad. I. tag rendezte el, szerkesztette és simitotta egybe. Bevezető fejezeteket irt, másokat kiegészített, pótolta, átalakított, avagy az arányosság-hoz képest megrövidített s a jelzettük és jobbára indítványára bekért adatok alkalmazásán felül az egészet őstörténelmi, földrajzi és szakirodalmi ismereteivel bővítette és ellenőrizte át. Az egyes

leírók írói egyénisége a nagyobb részben megmaradhatott. Az egész kézirat és munka ezután a központ gondos átdolgozásán, bírálatán és további kiegészítésén ment keresztül. Itt folyt le — a felelősségnek ez iránt a központra hátrahagyásával — az egész kiadásnak, mellékleteivel és külalakjával, nyomdai gondozása, javítása, rendezése. A felüldolgozás és végleges kivitel e munkájában társszerkesztő jelentőségével működött közre különösen Merza Lajos mérnök, az egyesület pénztárosa.

— **Bucsu-bankett.** E hó 14-én Csik-Szentmártonban a vendégfogadó nagytermében Gy.-Szentmiklósról eljárásbíróként kinevezett Köllő Ignác tiszteletére a közönségnek intelligens része bucsuvacsorára gyűlt össze. A bucsuzók érzelmeit Márton Ferenc kir. járásbíró tolmácsolta emelkedett szellemű tőszóban. A vacsora folyamán még többen köszöntötték fel az új bírót.

— **Magyarországi pap a román király asztalánál.** Károly román király a napokban nagyobb kirándulást rendezett Moldvába s utjában Sianikban udvari ebédet adott. Feltűnt, hogy a sósmezői főesperes, Bellai János is meghívott az udvari ebédre, holott az ott időző román papok közül egyiknek sem jutott ez a szerencse. Bellai János magyarországi román pap, de Moldvában szent embernek tartják s jobban tisztelik, mint a metropolitát. Agg kora, 77 éves, hosszú fehér szakállal és haja, hajlott orra és örökké nevető arca jó benyomást tesz az emberre s a kinek csak egyszerre van alkalma vele megismerkedni, annak örökké emlékében marad patriarchalis szelíd arca. E mellett igen jó magyar bazaar, a miből titkot sohasem csinál. Okos és világlátott ember, ki Páris, London, Rómát, Athént, Konstantinápolyt, Jeruzsálemet látta, s ki házában megfordult, annak készségesen elmondja élményeit. Szobái telveki uti emlékekkel és képekkel. Pinczejében mindig jó borok és pálinka-nemek találhatók. Megízlelte azokat Schwarzenberg herceget, Tisza Lajos gróf, József főherceget stb. Ha kedves vendégei vannak s a jó borának jó kelete van, előveszi gitárját s abból bántos, de kedves hangokat csal ki. Fiatal korában híres énekes volt s még ma is kellemesen hat kísérete, melylyel a gitáron a görög, román és német melodákat élénkei. Néha-néha egy könyösepp is hull a gitárra; ekkor dala bántosabb, mert elhalt nevére és egyetlen elhalt gyermekére gondol a 40 éves özvegy. A király egy fénykép után ismerve, megszólítással tüntette kis csodálkozását fejezte ki, hogy ilyen korban még egy háromórás hegyi kirándulásra bátorsága van.

— **Lelőtte az ágyu.** Brassóban szerencsétlenség történt a mult heti katonai-jubiläum alkalmával. Egy baka, ki a mozsár-durrogatásokkal volt megbizva, elbizakodottan szivarjával gyújtotta meg a kanócot és ugyszólván ráült a mozsárra. Egyszerre a durranással azonban a baka félféje levegőbe szállott s ő rövid idő múlva kiadta lelkét.

— **A kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur érte-tette a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamarát, hogy az Egyptommal fennálló kereskedelmi szerződésünk VI. cikkében felsorolt árukon kívül még a következő áruk, u. m. fayence, ablaküveg, gyertya és festőanyagok vannak olyanokul megnevezve, melyek az Egyptomba való bevitelnél 1892. évi január hó 1-től kezdve 10%-nál magasabb vámdíjnak nem vehetők alá. Maros-Vásárhelytől, 1891. augusztushó 17-én A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara.**

— **Háromszékvármegye kir. tanfelügyelője** a községi iskolák előjárásaihoz a következők értesítést küldötte: Vallás- és közoktatási miniszter ur ő nagyméltóságának f. é. 1142. és 1881. eln. sz. alatt ajánló körrendeleteihez képest a szülőföld-ismei és földrajzi oktatásnak két értékes eszköze hívom fel a t. Gondnokság, Iskolaszék figyelmét. Egyik az E. M. K. E. kiadásában megjelenő, Erdélyi tüzes leírását nyújtó könyv, mely térképpel, rajzokkal, diszkutációval 1 ftrtért rendelhető meg. Másik a cs. és kir. katonai földrajzi intézet által kiadott „Osztárak-magyar monarchia s a megszállott tartományok” nagy fali térképe; ára vászonra húzás nélkül iskolának 50%, kedvezmény mellett 4 ftrt 50 kr; vászonra húzásért még 2 ftrt 50 kr, ruddal együtt pedig 4 ftrt fizetendő. E térkép kedvezmény-áron csak hivatalos fölterjesztésre lesz kapható; az előjegyzéseket tehát f. é. szeptember 30-ig bevérom. Seps-Szentgyörgy, 1891. augusztus 18-án. Eötvös Károly Lajos, kir. tanfelügyelő.

— **Szinészet.** Egry Kálmán szintársulata jelenleg Gyergyó-Szentmiklóson tartja előadásait meglehetősen pártfogás mellett. Az előadott darabok, valamint a jó előadások osztatlan tetszésben részesültek. Az első bérlet folyó hó 19-én járt le. A második bérlet 21-én vette kezdetét.

— **Gyergyó-Ditróban E. Deér Kálmán** műkedvelő bűvész Gyergyó-Szentmiklósról Kritsa Konrád és ifj. Romfeld János közreműködésével folyó hó 26-án igen jól sikerült jótékonyozású műkedvelői bűvész-estélyt rendezett. A jól sikerült mutatványok után kedélyes táncmulatság volt.

— **Letépt magyar zászló.** A horvátországi Goszpics községben valóságos forrongás idézett elő, hogy a goszpicsi pénzügyigazgatóság a király születésnapja alkalmából kitépte a magyar zászlót. A magyar zászló még a község tanácsát is megvadította, s a tanácsbeli emberek az alpolgármester vezetése alatt deputációban jártak a járási előjáróságnál, követelvének a magyar zászló eltávolítását. Ennek a kérésnek nyilván nem lett volna fogadtatja, de a goszpicsiek nem is várták be az eredményt, a pénzügyigazgatóság épületéről letépték a magyar zászlót. A zászló-affaire miatt a goszpicsi község tanács ellen fogelmi vizsgálatot indítottak s megindították a bűnvizsgálatot a zászló meggyalázói ellen is.

— **A lottópör.** A klr. kuria szüneti büntető tanácsában szerdán délelőtt hirdették ki az ítéletet a hirhadt temesvári lottópörben rendkívül nagy-számú hallgató közönség jelenlétében. E szerint Farkas Menyhért jogerősen 5 évi, Püspöky József 4 és fél évi, Szobovits Károly 4 évi, Telkesiné másfél évi börtönre van ítélve.

Törvényszéki csarnok.

Szövetkezet.

Kézdivásárhelyi Simon István és neje Molnár Sára bizonytalan időben és bizonytalan időre a kereskedelmi törvény 223. és következő §-ainak megfelelőleg egy szövetkezetet alakítottak. Székhelye Kézdi Vásárhelytől a Kertmege-utczában. A vállalat tárgya: éjjelenként lopott dolgok elfogadása által a cigányok és elzülött cselédek takarékoságát és vagyonosodását előmozdítani. A szövetkezet üzleti tőkéje bármely lopott dolog betétele által képezetik. Az igazgatóság Simon István elnökből, Simon Istvánné szül. Molnár Sára alelnökből és Varga Adám alias „Dádé” igazgatósági tagból áll. A czég érvényességére szükséges, hogy Varga Adám a neve elé huzott keresztet mutatójával elnyomja, mivel Varga Adám irni nem tudván, minden más aláírás eredménytelen. A társaságot érdeklő hirdetmények a kézdivásárhelyi kir. törvényszék végtárgyalási termében tétetnek közé.

Ezekből a szövetkezet szervezetét ismerjük. Történt azonban, hogy a k.-vásárhelyi rendőrség a szövetkezet könyveit betekintette, azokban nagymértékű szabálytalanságokat észlelt, a szövetkezet vagyoni állapotát feltűnő leltár és mérleg egyáltalán nem volt feltalálható, miért az igazgatósági tagok a kézdivásárhelyi kir. törvényszékhez be-kísértettek, kikkel a felszámolás folyó évi aug. hó 14-én tartatott meg.

Simon István elnök hallgattatott ki először, ki védelméül már a vizsgálat során bolondnak tette magát, de elmebeli állapota orvosilag megvizsgáltatván, megállapították, hogy jöllehet, miszerint a szövetkezet elnöke irni, olvasni nem tud, de azért a szövetkezet belétéről számolni képes, de mivel agyveleje három részből áll, a felszámolásnál tanácsos hozzá keresztkérdéseket tenni, mert agyvelejének azon része, hol a ravaszság székel, majdnem „kétseres teriméjére megnagyobbodott”.

Simon István és neje beismerték, hogy tudva azt, miszerint O. Bándy István kereskedőnek cselédje, mégis éjjeli időben, midőn O. hozzájuk ment, több csizmafajbort megvettek, egy alkalommal pedig egy láda sőt, még pedig az alapszabályok értelmében feltűnő olesó áron.

A társaság kasszájában ezeken kívül megtalál-tatott még Ráduly Domokos kovácsmester tulajdonát képező néhány fentőfa és tűzifa; továbbá szentléleki Pászka Andrásné tulajdonát képező női bunda, végre Cseh Viktor nyújtódi birtokos-nak 60 kilónyi heremagja.

A fa és női bunda tulajdonát több tanu beiga-zolta, mivel szemben Simon István és neje semmi bizonyítékot sem tudtak felhozni; azt beismerték, hogy a 60 kiló heremagot Varga Adám vitte hozzájuk, azt betétül elfogadták és Varga Adám-nak 2 ftrt előlegeztek. Varga Adám igazgatósági tag, ki meztláb jelent meg a bíróság előtt, ezt határozottan tagadja s megjegyzi, hogy „ezek a becsületes emberek nem mondhat igazat”, ő huz-szár volt egy évig, de „opsitot” kapott s ezzel ki-vánja igazolni, hogy 60 kilót nem bír el. „Kirem megizetni az opsitot, abba meg van írva, hogy 60 kilót nem bírok el.”

Végre Varga Adám adott számot a Baricz József kárára elkövetett lopásról. Folyó évi márcz. 8-án Baricz József egy kis boltban szivart vásárolt, az utczáról Varga Adám meglátta, midőn Baricz 4 ftrt 80 krt mellénye külső zsebébe tett.

Varga mindjárt gondolta, jó lesz azt megkeríteni. Kérte Baricz Józsefet, mutassa meg, hol lakik a pater guardián, s midőn így együtt a minorita zárdába bementek, Varga hirtelen Baricz zsebé-ből kikapta a pénzt s a szerzet udvarára kifutott, azonban a kapu zárva lévén, nem tudott elfutni, ennél fogva Baricz üldözése elől a gangra visszafutott. Baricz kiáltotta: „Fogd meg! tolvaj!” A szerzet gangajtója közt beszélgetett K. M. és W. Gy., kiket Varga Adám meglátván, kétségbe esett, de egy régi adoma eszébe jutván, ő is kiál-tani kezdte: „Tolvaj! fogják meg!” K. M. és W. Gy. erre zavarba jöttek, Varga elől kiálltak s ő elmenekült.

A tárgyalás az utóbb említett ügygyel befeje-zést nyervén, a kir. törvényszék tanácskozás után Simon Istvánné 1 és fél évi, Simon Istvánt 1 évi börtönre, Varga Adámot 8 havi fogházra ítélte. Vádlottak és a kir. ügyész felebbezték.

Közzgazdaság.

Öntözzük a gyümölcsfákat! A tikkasztó hőség lan-kasztó hatását nem csak az ember, hanem a gyü-mölcsfák is érzik s különösen azok a fiatal fák, a melyeknek gyökerei még nem nyulhattak le a föld mélyebb, nedvesebb rétegeibe s koronájuk sem terült még el annyira, hogy a fa tényérját kel-lően beárnyékolhatná. Az ilyen fák, ha felüdté-sükről nem gondoskodunk, ha nem is pusztulnak el egészen, de elsatnyulnak s fejlődésükben na-gyon visszamaradnak. Szükséges tehát, hogy fel-üdtésükről gondoskodjunk, a minek legegysze-rűbb és legbiztosabb módja a helyes öntözés, mert az öntözésnek is különböző módjai vannak, melyek közül legrosszabb az, mely szerint a vizet egysze-rűen a fa tövébe öntjük s onnan elfolyni enged-jük. Az ilyen öntözés semmit sem ér, mert a viz nem jut el a gyökerekhez. Valamivel többet ér ennél, ha a fa töve körül már előzőleg tányérala-kot csinálunk s azt töltjük meg vízzel. Így a viz nem folyhatván, lassankint beszűrkedik a föld-be; csak hogy itt meg az a baj, hogy ép oly gyö-kereket nedvesít meg, a melyeknek felszívó haj-szálacskái nincsenek. Már pedig az öntözés csak ugy használ, ha a fa a vizet föl is veheti. Azért tehát ezt a módot sem lehet jónak és czélszeri-nek nevezni, noha az előbbinél jóval többet ér s így annál sokkal ajánlatosabb is. A legtermésze-tesebb öntözés az, ha a fa koronájának terjedel-mével — tehát, a mint mondani szokás, a korona csurgásában — a földön egy körsánczot vonunk s ezt akár vízzel vagy, a mi még jobb, higitott trá-gyaléval megtöltjük. Ez felel meg leginkább a fa természetének s ha ezt így követjük, nem lesz okunk panaszkodni, hogy a hozzáfűzött várakozás és siker elmaradna. Az sem rossz öntözési mód, mely szerint a korona csurgásában egy lyukverő ékkel 20—40 centiméter mélységű lyukakat ver-ünk s ezeket vízzel vagy trágyaléval töltjük meg. Miután pedig ez eseteknél is a nap párol-gató erejét figyelembe vennünk kell, igen taná-csos, ha a folyadék felületét mohával vagy leg-rosszabb esetben szalmatörökkel fedjük be s így a napsugarak elé mintegy akadályt gördítünk.

277-ik közlemény

a háromszékmegyei „Erzsébet” árvaleány-nevelő inté-zet javára tett szives adakozásokról.

S.-Szentiván.

N. N. 4 kr, Opra Miklós 5 kr, Kántor 10, Vajku András 9 kr, Székely Gyula, Szentiványi József 20—20 kr, Todor József 25 kr, Sethal Ferenczné 1 forint, N. Dávid fél l. rozsz, Kicsi János 1 l. rozsz, Bordás György fél l. árpa, Kon Mórinczné, Iljes Jánosné, Sándor Istvánné, Biró Ferenczné 1—1 l. lenecse, Szennyes Györgyné 2 l. lenecse, Todor József, Opra János, Szentiványi Mihályné 2—2 l. borsó, Hajdu András 3 l. borsó, Idi Jánosné fél l. törökbuza, Ilyés Jánosné 2 l. törökbuza, Opra György, Gáspár Miklós, Halandós József fél—fél l. fuszulyka, N. N., Fazakas Péter, Opra Dávid, Kicsi Dávid, Kelemen György 1—1 l. fuszulyka, Kántor, Szentiványi Elek, Szentiványi Mihályné 2—2 l. fuszulyka, Todor József, Hajdu András 3—3 l. fuszulyka, Székely Józsefné 10 l. pityóka.

Sepsi-Szentgyörgy.

N. N. 3 kr, N. N., Pál Sándor, Vetés Ilonka, Dimény Vilma 5—5 kr, Kovács Juliánna 4 kr, Boniz József 8 kr, Jósvali Endre, B. Gy., Gyárfás Sándor, Klein Beni, N. N., N. N., Kis Mihály, N. N., N. N., Publinczy János, Bikfalvi Istvánné, J. A., Utó Bénéanné, Sequens Gáspár, Bartha József, Klein Zsigmond, Jancsó Sándorné, Jancsó Tamás, Goldstein Jakab, Gyárfás 10—10 kr, Gyárfás Elekné, Klein Salamon, Szabó Mózes, Vántsa György, Sikó Józsefné, Nagy Istvánné, Molnár Péter, Csákány Dávid 20—20 kr, Rézer

